

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1895. Andra Kammaren. N:o 46.

Torsdagen den 16 maj.

Kl. 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 9 i denna månad.

§ 2.

Till behandling förekom till en början statsutskottets memorial n:o 95, med förslag till voteringspropositioner m. m. i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande beloppen af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor.

*Angående
voterings-
propositioner
för gemensamma om-
röstningar.*

Sedan det i utskottets memorial n:o 94 framställda förslag till sammanjemkning af kamrarnes olika meningar rörande beloppen af de i regeringsformens 63 § föreskrifna kreditivsummor af Andra Kammaren afslagits, hade utskottet i *punkten A* af föreliggande memorial afgifvit förslag till voteringspropositioner för frågans afgörande genom gemensamma omröstningar.

I fråga härom anförde:

Herr Hedin: På de skäl, som jag vid två föregående tillfällen har utvecklat, anser jag, att proposition för gemensam votering icke bort framläggas och att gemensam votering i förevarande fall icke är laglig.

Jag vill blott hafva denna min mening antecknad till protokollet, då jag ser, att ingen af utskottets ledamöter har reserverat sig mot utskottets föreliggande förslag.

Vidare yttrades ej. De föreslagna voteringspropositionerna blefvo härefter af kammaren godkända.

Punkterna B och C.

Biföllos.

Angående
voterings-
propositioner
för gemen-
samma om-
röstningar.
(Forts.)

§ 3.

Under återopande af i sådant afseende mellan herrar talmän träffad öfverenskommelse och under förutsättning att de i nästförestående paragraf omförmälda voteringspropositioner blefve jemväl af Första Kammaren godkända, tillkännagaf herr talmannen, att gemensamma omröstningar enligt samma propositioner komme att ega rum vid början af morgondagens sammanträde.

§ 4.

Föredrogs och bifölls statsutskottets memorial n:o 97, angående den nya riksstaten.

§ 5.

I ordningen förekom dernäst bevillningsutskottets betänkande n:o 29, med förslag till den af Riksdagen föreslagna bevillningssummans utgörande.

Punkterna 1—3.

Biföllos.

Punkten 4.

Angående
grunderna
för utgörande
af den för
år 1896 erforderliga till-
läggsbevill-
ning.

I proposition n:o 17 hade Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 4,500,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförrordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlägga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Under förevarande punkt hemstälde utskottet:

“att Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevillning för år 1896 måtte på det sätt bifallas, att Riksdagen beslutar att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896

bevilja en särskild tilläggsbevilning af 1,350,000 kronor att, utan sammanblandning med bevilningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevilningstaxering utgå med 30 öre för bevilningskrona å bevilningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevilningsförordning lindring i bevilningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevilningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlägga tilläggsbevilning med endast 15 öre för bevilningskrona; börande denna tilläggsbevilning på enahanda sätt som bevilningen af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.“

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilning.
(Forts.)

I en vid betänkandet fogad reservation hemstälde deremot herrar af *Burén*, friherre *von Schwerin*, *Jansson* i *Krakerud*, *Bromée* och *Ivar Månsson*:

“att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevilning för år 1896 icke kunnat oförändrad bifallas, måtte besluta, att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1896 bevilja en särskild tilläggsbevilning af 1,350,000 kronor att, utan sammanblandning med bevilningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevilningstaxering utgå med 30 öre för bevilningskrona å bevilningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevilningsförordning lindring i bevilningen eger rum, skola, då inkomsten *understiger* 800 kronor, från tilläggsbevilnings utgörande vara befriade; börande denna tilläggsbevilning på enahanda sätt som bevilning af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1897 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.“

Efter föredragning af punkten anförde:

Herr friherre *von Schwerin*: Vid detta betänkande är, som herrarne finna, fogad en reservation af en ledamot från Första Kammaren, herr af *Burén*, och några ledamöter från Andra Kammaren. Denna reservation är ungefär lika lydande med den reservation, som i samma ämne afgafs vid 1893 års riksdag.

Jag skall icke länge upptaga kammarens tid, utan till hvad som i reservationen är anfördt endast foga en helt kort historik. Saken är, såsom herrarne torde erinra sig, att urtima Riksdagen 1892 beslöt, att den då påbudna tilläggsbevilningen skulle utgå från och med 800 kronors inkomst. 1893 års Riksdag fick en kongl. proposition sig förelagd om åtagande af en tilläggsbevilning af 100 procent, och Kongl. Maj:t föreslog såsom grund för densammas utgående, att

Angående grunderna förutgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

befrielse skulle inträda för hela beloppet intill 1,200 kronor och för halfva beloppet intill 1,800 kronor. Åtskilliga af bevillningsutskottets medlemmar ansågo det emellertid icke lämpligt att frångå den uppfattning, som året förut gjort sig gällande, och reserverade sig därför med yrkande, att beloppet måtte utgå efter samma grunder som förut. Denna reservation, som var undertecknad af ett par ledamöter af Första Kammaren och 5 eller 6 från Andra Kammaren, vann anslutning i båda kamrarna, och innehållet af 1893 års beslut blef alltså, att tilläggsbevillingen skulle utgå med fullt belopp från och med 800 kronor. Året derpå inkom Kongl. Maj:t med samma förslag till lindring och föreslog äfven nu en tilläggsbevilling af 100 procent. Men då blefvo de åsigt, som föregående års reservanter förfäktat, och som då vunnit båda kamrarnes godkännande, äfven accepterade af bevillningsutskottets majoritet och godkändes äfvenledes af båda kamrarna, ehuru först efter votering i denna kammare.

Hufvudskälet, hvarför reservanterna hållit på sitt förslag, är, att, om man än mycket gerna vill medgifva denna mer än väl behöfliga lindring åt de små inkomst- och löntagarne, man dock å andra sidan måste erkänna, att de små lägenhetsinnehafvarne på landet ännu bättre behöfva en lindring. Dessa hafva alltid fått betala bevilling för hela taxeringsvärdet utan något som helst afdrag. Genom urtimans beslut blef den fördubblad, och med 100 procents tilläggsbevilling hafva de alltså i år fått betala fyradubbla beloppet mot förut. Vi begära endast, att äfven dessa måtte få någon lindring. Det har i detta syfte förelegat åtskilliga motioner, men deras antagande har stött på formella hinder, och de hafva därför ej medfört något resultat. Man har sagt, att den nuvarande bevillningsförordningen är olämplig och icke tillåter någon förändring af den art, motionärerna föreslagit.

Man håller emellertid nu på med att utarbete en ny bevillningsförordning. Som herrarne veta, har en komité varit tillsatt för att uppgöra ett förslag i detta ämne. Det har då synts reservanterna besynnerligt, att, när Riksdagen tre gånger förut fattat beslut, att tilläggsbevillingen skall utgå från 800 kronor, Riksdagen i år, då densamma blifvit nedsatt till 30 procent, skulle frångå sin trenne gånger uttalade åsigt att icke vilja vara med om ytterligare lindring för inkomsttagarne, förrän bevillningsförordningen blifvit omarbetad och äfven smärre lägenhetsinnehafvare kunna komma i åtnjutande af någon lindring. Vi reservanter hafva trott, att Riksdagen borde för fjerde gången fatta samma beslut, i synnerhet som Riksdagen snart torde få att behandla komiténs betänkande rörande förändring af bevillningsförordningen.

På de skäl jag anført ber jag att få yrka bifall till reservationen.

Herr Collander: I olikhet med den sista talaren skall jag be att få yrka bifall till utskottets förslag. Såsom han erinrade, har Kongl. Maj:t alltsedan 1892 års urtima riksdag vidhållit sin åsigt att

vid uttagande af den tilläggsbevillning, som afsåg att ersätta den af beslutet om grundskatternas afskrifning, indelningsverkets upphörande samt lindringen i rustnings- och roteringsbesvärerna föranledda minskningen i de ordinarie statsinkomsterna, bereda någon lindring åt de minsta inkomsttagarne. Detta har återkommit hvarje år, då tilläggsbevillning föreslagits.

Nu har emellertid Riksdagen icke velat frånträda sitt år 1892 fattade beslut, enligt hvilket endast de, som hafva en inkomst, underderstigande 800 kronor, skulle från sådan bevillning vara befriade. Hufvudsakliga skälet dertill har varit, att man väntat på att få en ny bevillningsförordning, som skulle kunna rättvisare än den nuvarande fördela denna skattebörda, men man har hvarje år väntat förgäfvets. Här har visserligen nu sedan förlidet år ett förslag varit under utarbetning af en för ändamålet tillsatt komité; men som man har sett, hafva många invändningar blifvit gjorda mot detta förslag, hvarför det är att antaga, att detsamma icke kommer att framläggas annat än kanske i en omarbetad form. Under tiden uppskjuter man att bevilja en lindring för de mindre inkomsttagarne. Detta kan jag för min del icke finna vara rättvist.

Nu säger man, att här är fråga om en nedsättning i tilläggsbevillningen till 30 procent i stället för 100 procent. Men hvarmed är denna nedsättning med 70 procent vunnen? Jo, derigenom, att Riksdagen beslutat en högre indirekt beskattning på lifsmedel, och det är ju onekligen de små inkomsttagarne, som i främsta rummet komma att drabbas af detta beslut. Det är under sådana förhållanden icke mera än billigt, att man bifaller Kongl. Maj:ts upprepade förslag till en lindring för dem. Kan en ny bevillningsförordning framläggas till antagande nästa år och kan deri ske en sådan rättelse, att äfven de mindre fastighetsegarne kunna komma i åtnjutande af någon lindring, så är det icke något som hindrar, att man gör rättvisa jemväl åt dem; men vi må dock erinra oss, att fastighetsegarne på landet hafva genom urtima Riksdagens beslut fått lindring genom grundskatternas afskrifning m. m. Och när nu till förmån för jordbrukarne en ökad beskattning blifvit pålagd, så är det väl icke mera än rättvist, att man bereder någon lindring jemväl för de små inkomsttagarne.

Herr greve och talman! Jag skall på dessa grunder be att få yrka bifall till utskottets förslag, hvilket ju står i nära öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts i ämnet afgifna proposition.

Herrar *Andersson* från Malmö, *Dalin* och *Broström* instämde häruti.

Herr *Fredholm* från Stockholm: Efter hvad man sagt mig, lär detta ärende hafva blifvit bordlagdt i Första Kammaren, hvarför det der icke kan afgöras förrän i morgon. Under sådana förhållanden kan det ju synas icke vara någon särdeles anledning att här begära ordet, i synnerhet sedan ett yrkande redan blifvit framställt på bifall till utskottets hemställan; men med anledning af hvad en af reser-
vanterna nyss yttrat, ber jag få säga några ord.

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevillning.
(Forts.)

Angående
grunderna
för utgörande
af den för
år 1896 erforderliga
tilläggsbevill-
ning.
(Forts.)

Han ansåg sig böra intaga samma ställning till frågan nu som han gjort de senaste riksdagarna. Han kunde icke finna, att något sedan förra riksdagen inträffat, som borde föranleda honom att frågå den ståndpunkt, han då intog. Men har då den förhöjda spanmåls-tullen varit alldeles betydelselös för denna fråga? Den har ökat statens inkomster för år 1896 med öfver fem millioner kronor, eller med ett större belopp än hela bevillningen. Är det då för mycket begärddt, att man nu vill söka att bereda någon lindring i tilläggsbevillningens utgörande för de små inkomsttagarna, som af spanmåls-tullarne blifva mest betungade? Eller skola de kanske bidraga först med hela spanmålsskatten och sedermera äfven med den här tilläggsbevillningen? Tycka herrarne, att detta är rättvisa i beskattning?

Det kan nu icke hjälpas, att om man af månhet om jordbruket och dess idkare anser sig böra lägga en förhöjd tull å spanmål, så måste följderna deraf blifva höjda skatter till staten. Om man nu för jordbrukets skull anser sig böra på detta sätt beskatta befolkningen, så bör man väl icke deraf hemta anledning att befria dem, som stå i en bättre förmögenhetsställning, från de skatter, som de eljest skolat utgöra. Det synes mig vara allt annat än rättvisa, att man tager upp skatter af de mindre bemedlade för att lindra skattebördan för dem, som befinna sig i en bättre förmögenhetsställning. Vi kunde hafva underlåtit att begå en sådan orätt, om vi bibehållit tilläggsbevillningen, om än icke vid 100 procent, så åtminstone vid 75 procent af den ordinarie bevillningens belopp. Detta kunde vi hafva gjort, om Riksdagen, i stället för att upplåna medel till jernvägslinien Wännäs—Umeå, hade beslutat att bygga denna bandel med skattemedel. Man hade då beredt samhället åtminstone *någon* nytta af de förhöjda spanmålstillarne, hvilka nu deremot blifva till fromma endast för dem, som äro mera lyckligt lottade i ekonomiskt hänseende, genom att för dem lindra tilläggsbevillningen och sålunda låta dem på ett lättvindigt sätt komma undan följderna af urtima Riksdagens beslut.

Jag kan icke finna, att den ringaste grad af rättvisa kan förebäras för ett sådant tillvägagående. Ett fasthållande af de beslut, som Riksdagen förut fattat, skulle innebära, att Riksdagen äfven nu vill, utan hänsyn till rättvisans fordringar, underlåta att befria de små inkomsttagarna från tilläggsbevillningen, och detta oaktadt de nu hafva större anspråk på att derifrån blifva befriade än förut. På grund af hvad jag nu tagit mig friheten yttra, skall jag anhålla om bifall till utskottets hemställan.

Häruti instämde herrar *G. Ericsson* från Stockholm, *Wavrinsky*, *John Olsson*, *Bergström*, *Höjer*, *Svensson* från Stockholm, *Palme*, *Berg*, *Wallis*, *Eklund* från Stockholm, *Alsterlund*, *Aulin*, *Schönbeck* och *Hammarström*.

Herr Jansson i Krakerud yttrade: Jag skall först be att få fästa de båda sista ärade talarnes uppmärksamhet på, att det väl ändå är olämpligt att nu framdraga det gamla spørsmålet om spanmåls-tullen, då här är fråga om skattelindringar, som afse egare af fastig-

heter med ett taxeringsvärde af 1,500, högst 3,000 kronor. Om man granskar kamrarnes protokoll, skall man finna, att samme talare, som nyss motsatt sig skattelindring för dessa mindre fastighetsegare, förr yttrat, att dessa mindre fastighetsegare icke hafva någon som helst nytta af spanmålstullarne. När man har den öfvertygelsen, att dessa mindre fastighetsegare, om hvilka här är fråga, icke hafva någon som helst nytta af spanmålstullen, så synes det mig, att man icke borde begagna sådana motiv, som att, då man har höjt spanmålstullarne, endast inkomsttagarne borde hafva skattelindring, men icke de mindre fastighetsegarne.

Jag skall derjemte be att få upptaga till bemötande ett par skäl, som bevillningsutskottet anfört. Det säger nemligen på fjerde sidan i betänkandet "att man från fastighetens taxeringsvärde icke kan med säkerhet sluta till egarens personliga förhållanden. Ehuru en person eger en högt taxerad fastighet, kan ju hans behållna inkomst möjligen vara ingen eller mycket obetydlig, likasom å andra sidan en till ett jmförelsevis litet belopp uppskattad fastighet mången gång kan tillhöra en välmående person, eller flera sådana fastigheter, måhända belägna inom olika kommuner, vara förenade i samma persons hand." Det förefaller mig, som att det icke skulle vara svårt inom en kommun att få reda på, om en fastighetsegare rör om flera smärre fastigheter, och huruvida utan sålunda på grund deraf icke bör befrias. Visserligen måste jag erkänna, att det förekommer någon olägenhet, men samma olägenhet förekommer äfven beträffande de mindre inkomsttagarne, för hvilka dock såväl i Kongl. Maj:ts proposition som i utskottets betänkande föreslås befrielse. Ty der finnes ingen skillnad på inkomsttagare för inkomst af kapital och för inkomst af arbete. Om det nu gälde endast inkomst af arbete, så skulle jag kunna anse starkare skäl förefinnas att befria dem, men bestämmelsen gäller äfven inkomst af kapital. Och det må väl ändå utskottets ledamöter kunna erkänna, att den persons ekonomi, som har inkomst af kapital på inemot 1,800 kronor, är mycket bättre än den persons, hvilken eger en fastighet på 1,500 kronor eller inemot 3,000 kronor. Således förefinnes samma oegentlighet såväl på den ena som på den andra sidan.

Jag har såväl i år som de föregående åren velat befria de små inkomsttagarne, men jag har ansett det orättvist att befria dem till sådana belopp, för hvilka man ej kunnat vara med om att befria de små fastighetsegarne. Och jag kan icke förstå, hvad ondt dessa mindre fastighetsegare hafva gjort, då man icke vill bevilja dem samma förmån; ty man kan utan tvifvel icke förneka, att deras ekonomi är sämre än deras, som hafva en så pass stor inkomst af kapital som inemot 1,800 kronor. Det är på denna grund jag icke kunnat vara med om utskottets förslag. Om de herrar, som biträdt utskottets förslag, ville vara med om, att befrielse skulle medgifvas äfven mindre fastighetsegare, så skulle jag också hafva gått med på detta förslag, ty då hade man haft denna fråga afgjord.

Den andre talaren i ordningen sade, att vi nästa år kunde hafva att från regeringen emotse ett förslag till ny bevillningsförordning,

*Angående
grunderna
för utgörande
af den för
år 1896 erfor-
derliga till-
läggsbevill-
ning.
(Forts.)*

Angående grunderna förutgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

och därför skulle man nu kunna bifalla utskottets förslag. Jag tror dock, att, vare sig vi få ett sådant förslag nästa år eller icke, det är ganska olämpligt att nu bifalla utskottets förslag, ty har Andra Kammaren en gång öfvergifvit den principen att äfven lemna de smärre fastighetsegarne någon skattelindring och ansett, att sådan endast borde tillkomma de mindre inkomsttagarne, så torde vi hafva att motse förslag till en sådan bevillningsförordning, i hvilken denna orättvisa kommer att fastslås för en mycket lång framtid.

Det är af denna anledning, som jag, herr talman, ber att få yrka afslag på utskottets hemställan och bifall till reservationen.

I detta yttrande instämde herr *Anderson* i Hasselbol.

Ordet lemnades härefter till

Hans excellens, herr statsministern Boström, som yttrade: Jag ber endast att få göra en liten erinran i detta ämne.

Såsom herrarne behagade erinra sig, är det utgiftsöfverskott, som i Kongl. Maj:ts förslag till statsreglering för år 1896 beräknats skola täckas genom tilläggsbevilling, upptaget till 4,500,000 kronor. Kongl. Maj:t har dervid föreslagit afdrag för de lägst inkomstbeskattade, och denna åsigt har äfven bevillningsutskottet för sin del godkänt. Då det nu emellertid visat sig, att det behöfves ett tillskott af endast 1,350,000 kronor och utskottet föreslagit tilläggsbevilling med 30 procent af det utaf Kongl. Maj:t föreslagna beloppet, har utskottet således beräknat dessa 30 procent tilläggsbevilling efter samma grunder, som Kongl. Maj:t föreslagit. Och då det icke behöfs mera än 1,350,000 kronor, kan jag icke förstå, hvarför man skulle genom att medgifva mindre lindringar uttaga högre belopp. Jag kan icke heller anse, att det finnes något talande skäl för reservanternas yrkande, och deras medömkan för de smärre fastighetsegarne kan ju ej leda till något resultat. Det vore visserligen godt, om äfven dessa kunde få någon lindring, men något förslag derom föreligger nu icke, utan skulle, enligt reservanternas förslag, de mindre fastighetsegarne icke blifva lägre beskattade, än nu föreslagits af utskottet.

Då alltså under hvilka förhållanden som helst någon lindring i förevarande hänseende icke kan beredas de mindre fastighetsegarne, men man deremot är i tillfälle att bereda de mindre inkomsttagarne någon lättnad, — hvilken också är för dem väl behöflig — så synas mig alla skäl tala för bifall till utskottets förslag, som öfverensstämmer med Kongl. Maj:ts proposition.

Vidare anförde:

Herr Ollas A. Ericsson: Jag har blifvit till hufvudsaklig del förekommen af en talare på vermlandsbänken och kan således instämma med honom. Men då jag nu har ordet, vill jag säga några ord med anledning af ett yttrande af en talare på stockholmsbänken, hvilken så varmt förordade, att de små inkomsttagarne skulle befrias

från tilläggsbevillning, när deras inkomst icke uppgår till det af utskottet föreslagna högre beloppet, 1,200 kronor. Med de motiv, han använde för detta sitt yrkande, förvånar det mig, att hans namn icke återfinnes bland reservanterna. Det synes mig nemligen, som han med dessa åsikter bort yrka bifall till min motion i ämnet. Han sade visserligen, att fastighetsegarne på landet fått sina grundskatter afskrifna och således erhållit skattelindringar; men jag skulle vilja rekommendera honom att göra en tripp till Dalarne och se, huru mycket dessa små fastighetsegare, som hafva en liten stuga och ett potatisland, fått i grundskatteafskrifningar, och jag tror, att han sedermera icke skulle hålla så strängt på sina jemförelser. Dessa små fastighetsegare pressas nu att betala tilläggsbevillning, medan man derifrån befriar de små kapitalisterna. Vid 1892 års riksdag tog jag mig friheten att fästa kammarens uppmärksamhet på dessa oegentligheter, som icke minst drabba min hemtrakt, der det finnes ganska många småkapitalister, som enligt nu föreliggande förslag gå fria från tilläggsbevillning, under det att dessa små stackars fastighetsegare, hvilka endast hafva ett tak öfver sitt hufvud och en jordtorfva, måste erlægga sådan. Jag kan icke förstå konsekvensen i ett sådant förfaringssätt, och jag har därför framlagt min motion om ändring i dessa bestämmelser. Det är alltså icke riktigt, som herr statministern sade, att det icke föreligger något förslag om befrielse från tilläggsbevillning för de mindre fastighetsegarne, ty detta afser just min motion.

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevillning.
(Forts.)

Då man emellertid för år 1896 endast behöfver en tilläggsbevillning af 30 procent, vill jag nu icke yrka bifall till min motion; men jag vill bestämdt yrka bifall till reservanternas förslag, på det att man må kunna hafva något att stödja sig på vid en kommande riksdag, när ett förslag till ny bevillningsförordning föreligger, så att äfven mindre fastighetsegare då komma i åtnjutande af en väl behöfelig lindring.

Jag yrkar sålunda bifall till reservanternas förslag.

Herr Fredholm från Stockholm: Den siste ärade talaren uttryckte sin förvåning deröfver, att jag icke återfans bland reservanterna, hvilka tillstyrkt hans motion, ehuru jag så mycket ifrade för skattelindringar åt alla dem, som hafva små inkomster. Jag vill då upplysa honom derom, att ingen reservant mot utskottets föreliggande förslag yrkat bifall till hans motion, utan de reservanter, som här finnas, hafva endast yrkat en ändring af utskottets förslag i 4:de punkten, som afser små inkomsttagare. Motionärens förslag, som afser små lägenhetsinnehafvare, förekommer deremot först i 6:e punkten af utskottets betänkande.

Den egentliga anledningen, hvarför icke reservanterna vilja medgifva skattelindring för de mindre inkomsttagarne, har man nu här i kammaren upplyst vara den, att man icke på samma gång kan åstadkomma motsvarande lindring för de små lägenhetsinnehafvarne. För min del vill jag visst icke motsätta mig en lindring äfven för dessa senare, men det synes mig dock underligt, att reservanterna

Angående grunderna förutgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

icke sökt vinna, hvad som för dem synes vara hufvudsak, nemligen lindring för de små lägenhetsinnehafvarne, på den väg, som i det fallet hade varit den enda rigtiga, nemligen genom att reservera sig mot utskottets förslag i punkten 6 och yrka bifall till herr Ollas Ericssons motion. I stället för att göra detta, som väl hade varit det naturligaste, yrka de nu, att ingen skattelindring skall medgifvas de mindre inkomsttagarne. Detta ser ut alldeles, såsom om reservanterna förmena, att de senare borde straffas, därför att man icke nu kan bevilja skattelindringar äfven åt de små lägenhetsinnehafvarne.

Herr friherre von Schwerin: Här har framhållits, att man genom att bifalla reservationen skulle på tilläggsbevillingens väg få mera penningar, än som beräknats eller behöfdes. Jag vill dock fästa uppmärksamheten på, att denna bevilling icke räknas ut så noga. Den ordinarie bevillingen är såväl af Kongl. Maj:t i riksstaten som af bevillningsutskottet beräknad till 5 millioner kronor, men i verkligheten utgår den med högre belopp. Man kan icke gå denna summa allt för nära, enär man icke vet, huru stora afkortningar kunna blifva. Om man nu beslutar sig för en tilläggsbevilling af 30 procent samt medgifver de lindringar, som äro föreslagna vare sig af utskottet eller af reservanterna, så blir skillnaden i dessa fall så obetydlig, att det icke är skäl att därför ändra bevillingssummans beräknade belopp. Visserligen hade reservanterna bort för konsekvensens skull föreslå att nedsätta tilläggsbevillingen till 28 öre eller så något per bevillingskrona, men då reservanterna underlåtit detta, hafva de gått till väga på samma sätt som år 1893, då deras reservation godkändes i båda kamrarne, och just därför hafva de nu icke velat göra någon ändring i den beräknade inkomstsumman.

Det har vidare frågats, hvarför vi reservanter icke skulle vilja medgifva lindring för de små inkomsttagarne, ehuru de små fastighetsegarne icke nu få någon sådan? Ja, jag medgifver gerna, att de små inkomsttagarne böra hafva denna lindring, men det må å andra sidan icke förtänkas oss, att vi icke gerna vilja släppa ifrån oss de värdefulla bundsförvandter, som vi hafva i alla dem, hvilka vilja åstadkomma en berättigad lindring åt de små inkomsttagarne, hvilka skatta för inkomst af arbete, af tjenst eller af ett litet kapital. Få dessa väl sina kraf uppfyllda, så stärkes icke derigenom de små jordbrukarnes och lägenhetsinnehafvarnes ställning, utan tvärtom. Därför vilja vi bibehålla så många bundsförvandter som möjligt, och jag skulle vilja vädja till de mera avancerade elementen i kammaren, om de icke skulle vilja vara så goda och hjälpa oss, då det faktiskt i år icke gäller mera än 30 procents tilläggsbevilling. Nog förefaller det eljest besynnerligt, att då vi hade en tilläggsbevilling af 100 procent, gingo kamrarne genast in på att låta lindringen inträda endast för den, som hade under 800 kronors årsinkomst, men nu, då det är fråga om blott 30 procents tilläggsbevilling, vill man utsträcka lindringen äfven till dem, hvilka hafva under 1,200 kronor

och 1,800 kronor i årlig inkomst. Detta sätt att visa sig liberal kan jag icke vara med om.

Vi reservanter skulle nog inom utskottet velat vara med om herr Ollas Ericssons motion, men vi fingo den upplysning, att hans förslag icke läte sig genomföras med den nuvarande bevillningsförordningen. För öfrigt är en komité tillsatt för utarbetande af ny bevillningsförordning, deri de öfverklagade olägenheterna skulle undanrödjas; och jag tror det icke är lämpligt att godkänna någon ny princip för bevillingens utgörande, innan man får se resultatet af denna komités arbeten.

Jag vidhåller mitt yrkande om bifall till reservationen.

Herr Collander: Jag ber att få anföra ännu ett skäl för bifall till utskottets förslag. Såsom herrarne behagade erinra sig, innehåller nu gällande bevillningsförordning bestämmelser, som afväga förhållandena rörande beskattning såväl för inkomst som för fastighet. I § 11 föreskrives nemligen, att bevilling för inkomst af kapital eller arbete eger icke rum, när den skattskyldiges sammanräknade årsinkomster understiga 500 kronor; uppgå dessa inkomster icke till 1,200 kronor, äro 450 kronor, och uppgå de till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, äro 300 kronor af inkomsten fria från bevilling. Genom antagande af denna bestämmelse har Riksdagen sålunda erkänt, att en lindring är behöflig för de små inkomsttagarne. Detta beträffande den ordinarie bevillingen. Nu kan man väl med fog anse, att då staten kommer och kräfver ännu högre direkt skatt än den ordinarie inkomstbevillingen, nemligen i form af tilläggsbevilling, borde väl *allra minst* samma lindringar komma de skattdragande till del. Regeln borde väl vara: ju högre skatt staten utkräfver, desto mera bör den taga hänsyn till de små inkomsttagarne samt vidtaga lindringar för dem. Detta har äfven Kongl. Maj:t upprepade gånger gjort, när det varit fråga om tilläggsbevilling, som ju i sjelfva verket är en ökning af den ordinarie bevillingen. Kongl. Maj:t har nemligen då föreslagit större lindringar, än den gällande bevillningsförordningen bestämt. Men nu vill man gå en alldeles motsatt väg: ju högre skatt staten tager ut, desto mindre lindringar vill man gifva. Är detta rim och reson? Detta vill man endast på den grund, att man vid 1892 års urtima riksdag beslutade sig för, att endast de, som hade en inkomst understigande 800 kronor, skulle vara fria från tilläggsbevilling. Man sade dervid dock oförtydligt, att man ville afvakta det blifvande förslaget till ny bevillningsförordning, innan man vidtoge ändring i dessa bestämmelser. Men då vi år efter år förgäfves väntat derpå, torde det icke vara lämpligt att fortgå på samma väg, utan man borde väl, i enlighet med den princip, som gäller för ordinarie bevillingen, äfven göra större lindringar i afseende å tilläggsbevillingen. Jag yrkar fortfarande bifall till utskottets förslag.

Häruti instämde herrar *Svensson* från Karlskrona, *Johnsson* i Bollnäs och *Waldenström*.

Angående grunderna förutgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

Angående
grunderna
för utgörande
af den för
år 1896 erfor-
derliga till-
läggsbevill-
ning.
(Forts.)

Herr Ollas A. Ericsson: Jag vill endast svara stockholmsrepresentanten, att jag icke sagt, att reservanterna yrkat bifall till min motion, men jag vill ändå säga, att det är besynnerligt, att han icke kunnat stå såsom reservant för min motion.

Herr Jansson i Krakerud: Jag begärde ordet med anledning af hvad som yttrades af en ärad talare på stockholmsbänken. Han förklarade, att han hade den åsigten, att han var med om att åstadkomma en skattelindring för de mindre fastighetsegarne. Han tycktes sålunda anse det lämpligt, att vi reservanter skulle hafva reserverat oss till förmån för syftet i herr Ollas Anders Ericssons motion. Men när han är med om en skattelindring i sådant syfte, som motionären föreslagit, så kan jag icke förstå, hvarför han icke varit med derom i utskottet, för att kunna åstadkomma något resultat. När man inom utskottet uppträder mot och röstar mot skattelindringar för dessa mindre fastighetsegare, så är det icke fullt konsekvent att i Andra Kammaren säga, att man är med om skattelindring för dem. Detta synes mig åtminstone icke vara fullt lämpligt.

Hans excellens herr statsministern yttrade — jag ber om ursäkt, om jag icke skulle återgifva orden alldeles korrekt — att han tyckte, att det vore öfverflödigt att taga ut större skatt, än som vore af behovet påkallad, och att det, som nu är föreslaget af utskottet, är ungefär, hvad som skall behövas. Man kan ju erkänna, att detta är riktigt. Men å andra sidan är det tydligt, att reservanterna icke kunde med någon säkerhet beräkna, huru långt man skulle gå, om man antingen satt ned de 30 procenten af inkomstbevillningen eller måst höja siffran, för att fastighetsegarne också skulle få skattelindring. Vi saknade naturligtvis förmåga att åstadkomma en sådan utredning, och följaktligen hade vi ingenting annat att göra än att, såsom vi gjort åtskilliga år förut, reservera oss mot det förslag, som förelåg.

Jag ber äfven att få säga, att, då Riksdagen de tre sista åren beslutat i samma riktning, som reservanterna nu föreslagit, det vill synas mig, som om det varit önskligt, att Kongl. Maj:t tagit någon hänsyn till dessa föregående riksdagsbeslut och med anledning af dem framkommit med en proposition i sådant syfte, som Riksdagen visat sig önska. Då hade man kunnat få frågan klar och bättre kunnat se, huru man skulle utjemna dessa förhållanden. Då emellertid så icke har skett, hafva vi för närvarande icke kunnat göra annat än att reservera oss, såsom äfven förut skett.

Jag tror mig härmed hafva besvarat de båda sista talarnes anmärkningar och ber att fortfarande få yrka bifall till reservationen.

Herr Hedin: Den synnerliga ifver, med hvilken en af reservanterna i bevillningsutskottet motsätter sig en liten lindring för de mest obemedlade skattskyldige i samhället, rättfärdigar icke ett sådant sätt att argumentera som det han nyss använde, då han nemligen till hvad han behagade kalla de mera avancerade elementen — dermed tydligen med gest och min betecknande, jag förmodar, fler-

talet af ledamöterna på stockholmsbänken — framstälde en varning eller maning att icke begagna detta tillfälle att, då tilläggsbevillningen nu blifvit mindre, för godt pris visa sin välvilja mot de obemedlade. Han kan nemligen icke vara okunnig om, att dessa personer, som han betecknade som de mera avancerade elementen i kammaren, hafva vid tvenne föregående tillfällen ingenting högre önskat, än att Kongl. Maj:ts proposition i detta ärende hade blifvit af Riksdagen antagen, och att det icke berott på dem, att så icke skett. När han således nu insinuerat, att vi skulle begagna detta tillfälle, då tilläggsbevillningen nedsättes till 30 procent, för att för godt pris visa vår välvilja mot de minst bemedlade, så vet jag icke, om han vill hafva detta betraktadt såsom ett argument eller såsom ett skämt. I båda fallen förefaller mig hans yttrande lika litet lyckadt.

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

Herr Fredholm från Stockholm: Motionären och en af reservanterna stälde till mig den frågan, hvarför jag icke understödt herr Ollas Anders Ericssons motion. Jag kan inskränka mig till att derpå svara, att jag icke gjort detta af alldeles samma skäl, som friherre von Schwerin angaf hafva varit bestämmande för utskottet och hvilka förhindrat honom och de öfriga reservanterna att reservera sig till förmån för nämnda motion.

Hvad beträffar det motiv för bifall till reservationen, som anfördes af den sistnämnde talaren, nemligen att man genom att icke medgifva en sådan lindring som den utskottet föreslagit skulle försäkra sig om bundsförvandtskapet af de mindre inkomsttagarne och dem, som förde deras talan, vid en blifvande revision af bevillningsförrordningen, så synes mig, som till grund för ett sådant motiv skulle ligga underförstådt det antagandet, att de, som förfäktat de mindre inkomsttagarnes rätt, icke skulle vara benägna att vidtaga en rättvis revision af bevillningsförrordningen, såvida dermed icke vore förknippade några ekonomiska fördelar för de mindre inkomsttagarne. Jag skall tillåta mig att för egen del och, som jag tror, äfven på mina meningsfränders vägnar tillbakavisa en sådan förutsättning, ty då det gäller rättvisa, behöfver talaren alldeles icke vädja till egennyttan hos oss såsom motiv för handling.

För oss gäller rättvisa i beskattning öfver allt annat, men kan man icke skapa rättvisa på beskattningens alla områden, så låtom oss åtminstone skapa rättvisa der vi kunna.

Herr Ivar Månsson: Jag har icke kunnat vara ense med utskottet beträffande det förslag, hvarmed utskottet här framkommit. Jag har nu, liksom föregående år, ansett, att en medelväg vore tagen, då man stannat vid befrielse för 800 kronor.

Herr Collander omnämnde § 11 i bevillningsförrordningen, enligt hvilken en del af de mindre skattskyldige fritagas från inkomstbevilling, nemligen de, som ej äro taxerade för mer än högst 450 eller 500 kronors inkomst, och personer, som äro taxerade för lägre inkomst än 1,800 kronor, åtnjuta ett större eller mindre bevillningsfritt afdrag. Dermed äro dessa mindre inkomsttagare ställda i en

Angående grunderna förutgörande af den för år 1896 erfordrliga tilläggsbevillning.
(Forts.)

bättre ställning än fastighetsegarne. Häraf drager nu herr Collander den slutsatsen, att samma grundsats bör tillämpas äfven då det gäller att pålägga en särskild tilläggsbevillning. För min del kommer jag dock till alldeles motsatt resultat. Ty har man redan gått så långt, att man befriat inkomsttagarne intill 500 kronors inkomst från att erlægga någon skatt, men deremot icke medgifvit de små fastighetsegarne motsvarande befrielse — och vi få, mine herrar, icke glömma, att det här gäller icke endast egare af jordbruksfastighet, utan äfven egare af annan fastighet, och de hafva hvarken fått grundskatteafskrifning eller någon annan lindring — har man, säger jag, gått så långt i fråga om den ordinarie inkomstbevillningen, så synes det mig vara så mycket mindre skäl att utsträcka detta förfaringssätt äfven till tilläggsbevillningen, i synnerhet som i utskottets förslag ifrågasättes befrielse intill ännu högre belopp.

Jag ber äfven att få fästa uppmärksamheten på, att om jag har en inkomst af 800 kronor, så motsvarar detta ett kapital af 20,000 kronor efter 4 procent ränta. Men innehafvandet af ett kapital af 20,000 kronor anse vi på landet medföra en mycket stabil och god ställning, och det torde vara högst få på landet, som stå i en sådan ställning, att de ega ett kapital af 20,000 kronor.

Här gäller icke nu frågan, huruvida ett antal inkomsttagare skola befrias från dessa 30 procent i inkomstbevillning, utan frågan gäller en princip. Det gäller, om man skall göra de små lägenhetsinnehafvarne rättvisa eller icke. Och från denna synpunkt kan jag omöjligt gilla, att man slår in på den väg, bevillningsutskottet föreslagit.

Det förestår en revision af bevillningsförfordningen, och vi hafva ett nytt skatteväsen i gryningen. Just därför synes det mig vara så mycket mera nödvändigt att ställa sig på hvad man anser rätt, och för min del kan jag icke anse rätt, att, då inkomsttagarne äro befriade från den ordinarie inkomstbevillningen för intill 500 kronors inkomst, man äfven skulle befria dem från tilläggsbevillning ända intill för 1,200 kronors inkomst, ty vi skola komma i håg, att detta motsvarar ett kapital af 30,000 kronor. För att få en ränta af 1,200 kronor, behöfves ett kapital af 30,000 kronor, om räntan beräknas efter 4 procent. Och jag vet, att bland dem, jag representerar, är det icke många, som äro i den ställning, att de ega 30,000 kronor kontant.

Det är af dessa skäl, herr talman, som jag icke kunnat vara med om utskottets förslag, utan slutit mig till reservationen, till hvilken jag nu äfven ber att få yrka bifall.

Herr John Olsson: Herr Jansson i Krakerud yttrade i sitt första anförande, att man nu icke å nyo borde draga fram den gamla frågan om spanmålstullarne. Ja, mine herrar, vi kunna nog alla förstå, att herr Jansson i Krakerud icke gerna vill hafva den frågan å nyo framdragen; ty vi minnas nog, hurusom han i början af riksdagen sjelf var med om att föreslå en förhöjning af spanmålstullen ända till 3 kronor 15 öre. Det kan dock vara bra att hafva denna sak i minne, fastän herr Jansson i Krakerud sjelf icke tycker om att höra talas derom.

Samme talare ansåg vidare, att, när man icke kunde göra rättvisa äfven åt de smärre fastighetsegarna på landet, man icke heller borde lindra beskattningen för de mindre bemedlade i öfrigt. Jag kan för min del icke godkänna en sådan princip. Man kan väl först göra rättvisa åt den ena och sedan åt den andra. Jag tror icke, att man med fog kan påstå, att vi, som nu vilja befria de mindre bemedlade från utgörande af tilläggsbevillning, icke skulle vilja vara med om lindringar äfven för de mindre fastighetsegarna på landet, när den frågan blir utredd. Men då denna fråga ännu icke är utredd, kan jag icke inse, att detta skulle utgöra något giltigt skäl för oss att afslå den lindring, som nu är föreslagen, och som föreligger i det skick, att den kan bifallas.

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevillning.
(Forts.)

Herr Jansson i Krakerud tyckte vidare, att det var besynnerligt, att icke herr Fredholm reserverat sig i syfte af bifall till herr Ollas Anders Ericssons motion. Jag tycker för min del, att det är märkvärdigare, att icke herr Jansson i Krakerud sjelf reserverat sig i detta syfte. Om han för sin del är färdig att tillstyrka denna motion, så hade det väl varit på sin plats att gifva uttryck deråt genom att reservera sig i motionens syfte. Men det har icke ens herr Jansson sjelf gjort, fast han klandrar herr Fredholm för att denne uraktlåtit detta.

Jag yrkar för min del bifall till utskottets betänkande. Jag skall för detta mitt yrkande åberopa ännu ett skäl, nemligen önskligheten af att kamrarna i denna fråga stanna i samma beslut, så att gemensam votering undvikas. När Första Kammarens ledamöter i utskottet så godt som enhälligt tillstyrkt Kongl. Maj:ts proposition, är det väl antagligt, att Första Kammaren också bifaller utskottets betänkande; och det torde då vara välbetänkt, att icke Andra Kammaren genom att nu fatta ett motsatt beslut ytterligare onödigtvis förlänger Riksdagens samvaro.

Herr Hahn: För min del tror jag icke, att denna fråga har så stor betydelse, huru beslutet än kommer att utfalla. De, som nu hafva i sin hand magten i Riksdagens båda kamrar, komma nog, sedan de nu höjt de indirekta skatterna och nedsatt tilläggsbevillningen, att snart tillse, att hela tilläggsbevillningen borttages. Men för dem, som ifrå för skattelindringar för de små inkomsttagarne, synes tillfället gynsamt, sedan Första Kammaren bordlagt frågan, sannolikt i mening att afvakta det beslut, som Andra Kammaren kommer att fatta. För min del ställer jag mig helt och hållet på utskottets ståndpunkt, och jag tror, att det ligger tenligen stor rättvisa deri.

Det har här sagts, att de små jordbrukarne skulle vara likställda med de små inkomsttagarne. Men så är nog icke händelsen. För min del tror jag icke, att de hafva den ringaste nytta af spannmåls-tullarne. Men jag tror, att en del af de små jordbruksfastighetsegarne hafva spanmål till eget behof och således böra ställas med afseende på tullarna i en annan kategori än de, som måste köpa sin spanmål. Jag tror därför, att det ligger en stor rättvisa i att lemna dem den skattelindring, de här kunna få.

Jag anhåller om bifall till utskottets förslag.

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

Herr Petersson i Runtorp: Jag har ungefärligen detsamma att säga som herr Ivar Månsson i Trää. I min enskilda tanke samt efter min erfarenhet och de begrepp, jag har om saken, är reservanternas förslag betydligt rättvisare än utskottets. Så länge det finnes sådana bestämmelser, att icke de mindre jordegarna erhålla någon afkortning, är det orimligt att begära, att andra skola hafva det. Huru många jordbrukare tro herrarne det verkligen är, som hafva en inkomst af 800 kronor? Mig förefaller det, att det är $\frac{9}{10}$ af vårt lands jordbrukare, som icke hafva en så stor inkomst — och säkerligen är det långt flera — men som ändå få betala skatt för en så hög inkomst, som de borde hafva efter beräkning, men som de icke hafva. Ligger det någon rättvisa i det förhållandet? — Den siste talaren sade, att en inkomstagare icke kan jämföras med en jordbrukare. Det är mycket rätt. Ty det är icke $\frac{1}{20}$ af jordbrukarne, som hafva den inkomst, för hvilken de äro uppskattade på det sätt, som inkomsten är beräknad i bevillningsförordningen.

Det har äfven sagts, att man borde bifalla utskottets förslag, därför att Första Kammaren säkerligen kommer att bifalla detsamma: ty i annat fall skulle kamrarna stanna i olika beslut, och det skulle förlänga Riksdagen. — Jag vet likväl icke, på hvilka grunder man kan påstå något sådant. Första Kammaren har bordlagt frågan; men det betyder alldeles icke, att den tänker bifalla utskottets förslag, utan snarare tvärtom. I rättvisans namn fordrar jag bifall till reservationen. Såsom saken der är ordnad, har det gått hittills många gånger, utan att det förekommit några klagomål deröfver.

Jag anhåller om bifall till reservationen.

Herr Jansson i Krakerud: Jag anhåller om ursäkt för att jag ännu en gång begärt ordet, men jag har blifvit uppkallad af herr Olsson på stockholmsbänken. Han talade om saker, som icke höra hit. Han sade, att jag vid voteringen om spanmålstullen röstade för en tullsats af 3 kronor 15 öre pr 100 kilogram spanmål. Det är sant. Det har jag gjort för att under dåvarande förhållande kunna få det minsta möjliga, som hade utsigt att segra inom Riksdagen. Men jag ber att få fästa uppmärksamheten på, att jag icke röstade med blank sedel och bidrog till att få den högsta möjliga tullsatsen. Jag tror mig således kunna anse mitt tillvägagående vara fullkomligt lika hederligt som någon annans.

Jag skall derjemte be — då man kommit in på det här ämnet — att få uttrycka min förvåning öfver, att man är så emot att åstadkomma skattelindring för de mindre fastighetsegarne. När man drifver politisk propaganda, kurtiserar man de mindre fastighetsegarne och säger: "Ni ha samma intresse som vi". Men när det är fråga om att fördela skatterna, så befinnes det, att man verkligen har samma intresse för dessa mindre fastighetsegarne — som räfven hade för björnen, när de skulle tröska, då han gjorde upp det så, att björnen skulle hafva halmen, men han sjelf skulle taga kornet.

Herr Elowson: En talare på kalmarbänken yrkade bifall till

reservanternas förslag i rättvisans namn. Om vi närmare undersöka hvad detta betyder, så är det enligt min mening uppenbart, att det skulle betyda, att Kongl. Maj:t i sin proposition till Riksdagen i föreliggande ärende icke har iakttagit rättvisa. Den ärade talaren uttalade sig nemligen mot Kongl. Maj:ts förslag. Men det kan ju bero på den olika uppfattningen om hvad som är rättvisa eller icke. Ser jag på denna sak i och för sig, kan jag för min del icke finna annat, än att den skattelindring, som Kongl. Maj:t föreslagit och utskottet tillstyrkt, är god, riktig, rättvis och billig.

Angående grunderna för utgörande af den för år 1896 erforderliga tilläggsbevilling.
(Forts.)

En reservant bland utskottsledamöterna har framhållit, att det kunde vara politiskt klokt att ställa så till, att man hade till bundsförvandter, då man vill åstadkomma skattelindringar, de mindre fastighetsegarne. Men, mine herrar, den af nämnde talare åsyftade frågan föreligger icke nu. Och jag tror, att de herrar och män, som skulle vara att påräkna såsom bundsförvandter, icke i det ögonblick, då den frågan kommer före, skola svika. Ty antagligen är deras uppfattning i allmänhet sådan, att de icke vilja, att de minst bemedlade skola bära dryga skatter, vare sig dessa minst bemedlade äro inkomsttagare eller mindre fastighetsegare. Det är således alldeles öfverflödigt att nu tala om detta bundsförvandtskap.

En annan reservant har talat om att han visserligen skulle vilja vara med om att bevilja denna skattelindring för sådana inkomsttagare, hvilkas inkomst härflöte från arbete; men han ville icke vara med om att bevilja en sådan nedsättning för kapitalister. Om han gör sig närmare reda för hvad detta betyder, tror jag dock, att han skall finna, att det är högst få personer uti vårt land, som äro uppskattade till en inkomst af 1,200 kronor endast och allenast utaf kapital. Är det en arbetsför person, som är nog lycklig att ega en till 1,200-kronor uppgående ränta på kapital, lär han också genom sitt arbete förvärfva något annat och mera, så att hans beskattade inkomst icke stannar vid detta belopp af 1,200 kronor. De, som då skulle stå kvar såsom egande en till 1,200 kronor uppgående inkomst endast och allenast af kapital, skulle måhända vara några omyndiga barn och några ålderstigna enkor, som uppbära pensioner; men högst få andra personer skulle stanna under denna kategori. Således har detta argument mycket liten innebörd.

En tredje reservant har sökt att sätta ett likhetstecken mellan en inkomst af 800 kronor och ett kapital af 20,000 kronor, och han fullföljde detta derhän, att en inkomst af 1,200 kronor skulle vara liktydig med egandet af ett kapital af 30,000 kronor. Om man ställer sig att argumentera på det sättet, tror jag icke, att man menar fullt allvar med hvad man säger. Om en person har ett kapital på 20,000 kronor och placerar detta på det ena eller andra sättet, har han ju en god inkomst af detta sitt kapital, äfven om han icke är i tillfälle att utföra minsta arbete. Men en person, som af arbete har en inkomst af — låt oss säga — 800 kronor, han har denna inkomst *i år*, beroende på hans muskelstarka armar eller hans färdighet i ett eller annat afseende; men en sådan person har icke något kapital att förfoga öfver. En dylik inkomst är af tillfällig beskaffenhet. Således kan man enligt

Angående
grunderna
för utgörande
af den för-
år 1896 erfor-
derliga till-
läggsbevill-
ning.
(Forts.)

mitt förmenande icke sätta ett likhetstecken mellan en inkomst af 1,200 kronor och ett kapital af 30,000 kronor, det är två väsentligen olika saker.

Då jag förut yttrat mig i denna fråga, har jag uttalat den förhoppningen, att regeringen icke skulle tröttna att framlägga ett förslag i det syfte, som nu skett, för den händelse en ny bevillningsförfordning icke kunde komma till stånd. Nu har det visat sig, att omständigheterna icke kunnat medgifva framläggandet af ett fullständigt förslag till ny bevillningsförfordning; men då så är, kan man väl i rättvisans namn vara med om att taga en partiel förbättring. Jag anholder därför, herr grefve och talman, om bifall till utskottets förslag.

I detta yttrande instämde herrar *Zetterstrand, Göthberg, Falk, Hammarlund* och *Jansson* i Taberg.

Herr Fjällbäck: Herr talman, mine herrar! Jag begärde ordet hufvudsakligast med anledning af herr Ivar Månssons yttrande, men som detta blifvit af den senaste talaren fullständigt bemött, har jag intet vidare att tillägga än att instämma med honom härutinnan. Det är ju en uppenbar orimlighet att på detta sätt kapitalisera arbetskraften. Om den ärade talaren, herr Ivar Månsson, vill se efter i statistiken, skall han finna, huru ytterst få de personer äro, som hafva små inkomster endast af kapital.

I afseende å herr Ollas Anders Ericssons motion och den ifver, reservanterna och öfriga ledamöter af kammaren visat för att bringa den deri föreslagna skattelindringen till stånd, ber jag endast att få fästa uppmärksamheten på att motionären begär frihet från tilläggsbevillning för fastigheter, hvilkas taxeringsvärde understiger 1,500 kronor. Hvad gör då denna bevillning efter 30 procent? Den uppgår för sådana fastigheter till högst 15 öre i medeltal, hvilket är lika med tullen på 2,5 kg. mjöl. Vidare önskar motionären half tilläggsbevillning för fastighet, hvilkas taxeringsvärde uppgår till 1,500, men understiger 3,000 kronor. Det gör också i medeltal högst 15 öre. Det är på denna grund, att vi för tillfället icke kunna bevilja dessa små fastighetsegare en dylik obetydlig lindring, som motionären och reservanterna icke vilja vara med om att gifva någon lindring åt de små inkomsttagarne. Det synes mig vara ett svepskäl att skjuta fram detta och säga: därför att vi icke få dessa 15 öre, skola vi icke heller gifva Eder någonting.

Jag ber för min del att få yrka bifall till utskottets förslag.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Enligt de gjorda yrkandena gaf herr talmannen proposition *dels* på bifall till utskottets hemställan och *dels* på afslag derå och bifall i stället till den vid betänkanDET fogade reservationen. Herr talmannen fann den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad, men som votering begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen en så lydande omröstningsproposition:

Den, som bifaller hvad bevillningsutskottet hemställt under punkten 4 i förevarande betänkande n:o 29, röstar

Ja;

Den det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren med afslag å utskottets hemställd bifallit den utaf herr af Burén m. fl. afgifna, vid utskottets betänkande fogade reservation.

Omröstningen visade 105 ja mot 84 nej; varande alltså utskottets hemställan af kammaren bifallen.

Punkterna 5—7.

Biföllos.

§ 6.

Slutligen föredrogs och bifölls sammansatta stats- och bankoutskottets memorial n:o 7, angående anvisande af ersättning till sammansatta stats- och bankoutskottets kansli.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Anmälades och godkändes Riksdagens kanslis förslag

dels till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 85, i fråga om omarbetning af kungörelsen den 21 oktober 1864 angående förändrade instruktioner för direktioner, läkare och sysslomän vid länens lasarett och kurhus;

n:o 86, om vidtagande af åtgärder till förekommande af förväxling mellan den nya blänkfyren vid Sandhammaren och andra i granskapet befintliga fyrrar:

n:o 87, angående omarbetning utaf gällande resereglemente af den 11 februari 1881 i syfte att åstadkomma större sparsamhet med statens medel;

n:o 88, om utarbetande och framläggande af förslag till lag angående in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet i Sverige;

n:o 89, om åtgärders vidtagande för åstadkommande af en fort-skyndad och ändamålsenlig folkskolestatistik;

n:o 90, angående kontroll å tillverkningen af och handel med margarinost; samt

n:o 91, om utarbetande och framläggande af förslag till lär-lingslag;

dels ock till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 20, angående förhöjning af tullen å spanmål m. m.;

n:is 21 och 22, angående statsregleringen;

n:o 23, om lag angående försäkring för beredande af pension vid varaktig oförmåga till arbete;

n:o 24, angående skyldighet för kommuner och enskilde att full-göra requisitioner för krigsmagtens behof samt att till krigsbruk afstå hästar och fordon;

n:o 25, angående ansvarsfrihet för fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret i fråga om de af dem vidtagna åtgärder i afseende å uppförande af riksdags- och riksbankshus å Helgeandsholmen;

n:o 26, angående tullbevillningen;

n:o 27, angående bankovinsten;

n:o 28, angående ansvarsfrihet för fullmäktige i riksgäldskon-toret; samt

n:o 29, angående ansvarsfrihet för fullmäktige i riksbanken.

§ 9.

Anmäldes vidare och godkändes statsutskottets förslag

dels till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 92, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående för-värfvande för statens räkning af vissa enskilda jernvägar;

n:o 93, i fråga om utredning angående statstjänsters förening med andra tjänstebefattningar, samt

n:o 95, angående dispositionen af nettobehållningen å vissa en-skilda jernvägars trafikinkomster år 1896;

dels ock till Riksdagens skrifvelse, n:o 94, till fullmäktige i riks-gäldskontoret, angående afsättande af medel för amortering af 1894 års svenska 3 procent statslån.

§ 10.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial n:o 96, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret; samt

Första Kammarens protokollsutdrag, n:o 256, innefattande delgivning af bemälda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 19, i anledning af motion angående meddelande af föreskrifter i syfte att vid slag af husdjur minsta möjliga lidande tillfogas djuren.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,31 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Fredagen den 17 maj.

Kl. 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 10 innevarande maj.

§ 2.

Gemensamma omröstningar.

Anställdes, jemlikt 65 § riksdagsordningen, omröstningar öfver följande af statsutskottet i dess memorial n:o 95 föreslagna, af Riksdagens båda kamrar godkända voteringspropositioner:

1:a omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial n:o 95 punkt A. 1:o).

Den, som vill, att den i regeringsformens 63 § först omförmälda kreditivsumma under tiden intill nästa riksdag bestämmes till 2,500,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har ifrågavarande summa för nämnda tid blifvit bestämd till 7,500,000 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 110 Ja och 80 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 3 Ja och 106 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 110 Ja och 80 Nej, sammanräkningen visar 113 Ja och 186 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

2:a omröstningen:

(enligt statsutskottets memorial n:o 95 punkt A. 2:o).

Den, som vill, att den andra af de i regeringsformens 63 § omnämnda kreditivsummor, eller det s. k. stora kreditivet, vid innevarande riksdag bestämes till 5,000,000 kronor, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har ifrågavarande summa vid innevarande riksdag blifvit bestämd till 7,500,000 kronor.

Sedan voteringssedlarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsedlarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu sedlarnes öppnande och uppräknings, och utföll omröstningen med 116 Ja och 74 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första Kammaren samtidigt anstald, hade utfallit med 1 Ja och 108 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens röster eller 116 Ja och 74 Nej, sammanräkningen visar 117 Ja och 182 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med nej-propositionens innehåll.

§ 3.

Herr Talmannen tog härefter till ordet och yttrade: Talmannen är, som herrarne väl veta, af grundlagarne förhindrad att

deltaga i öfverläggningarna, och han kan sålunda icke under pågående öfverläggning bemöta sådana anmärkningar, som blifvit gjorda mot honom, äfven om de gå honom så nära på lifvet, som att han skulle förfara mot grundlagarnas stadganden vid propositions framställande. Sedan öfverläggningen är slutad, och sedan beslut i ämnet är fattadt, torde det dock icke vara honom förmenadt att meddela kammaren sin uppfattning af det tvistiga spörsmålet, på det att han må klargöra sin ställning till frågan. Talmannens ställning är nemligen så ömtålig, att det mutatis mutandis om honom torde kunna få sägas lika som om Cæsars hustru, att hon icke ens får misstänkas.

I fråga om rättigheten att framställa yrkande på högre belopp än statsutskottet föreslagit för kreditiven är min uppfattning då den, att en sund och förnuftig praxis utbildat sig, fastän icke med uttryckliga ord i grundlagarne godkänd, att yrkande och proposition på yrkande icke må gå utöfver räckvidden af den inom Riksdagen väckta fråga, af hvilken ett utskottsbetänkande är framkalladt. Går jag till det här afsedda utskottsbetänkandet, har det framkallats, icke af någon proposition eller någon motion, som angifvit en bestämd summa, utan af regeringsformens stadgande i dess 63 paragraf, att statsutskottet skall framkomma med förslag till belopp för dessa kreditivsummor, som äro "tillräckliga". "Tillräckliga" är naturligtvis, som herrarne väl inse, ett relativt begrepp, och i och med detsamma måste det vara för enhver såväl inom utskottet som inom kammaren tillåtet att framställa yrkande på olika belopp, vare sig högre eller lägre. I annat fall skulle man göra statsutskottet härutinnan nära nog enväldigt, och derom lär väl ingen vara med.

Jag har endast velat yttra dessa ord för att klargöra min ställning till frågan.

§ 4.

Föredrogs och godkändes statsutskottets memorial n:o 96, med förslag till åtskilliga stadganden, hvilka böra införas i det nya reglementet för riksgäldskontoret.

§ 5.

Angående meddelande af föreskrifter i syfte att vid slag af husdjur minsta möjliga lidande tillfogas djuren.

Härefter företogs handläggning af Första Kammarens protokollsutdrag, n:o 256, innefattande delgifning af nämnda kammares beslut öfver dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 19, i anledning af motion angående meddelande af föreskrifter i syfte att vid slag af husdjur minsta möjliga lidande tillfogas djuren.

Med föranledande af en inom Första Kammaren af herr *Treffenberg* i ämnet väckt motion hade nämnda kammares andra tillfälliga utskott i afgifvet utlåtande hemställt:

att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes

dels låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden må kunna meddelas i syfte att vid slagt af hemdjur minsta möjliga lidande, medelst förutgående bedöfning eller på annat ändamålsenligt sätt, tillfogas djuren, dels ock, derest utredningen dertill föranleder, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lagstiftning i ämnet.

Angående meddelande af föreskrifter i syfte att vid slagt af husdjur minsta möjliga lidande tillfogas djuren.

Denna hemställan hade af Första Kammaren bifallits; och hade detta beslut, jemlikt föreskriften i 63 § 3 mom. riksdagsordningen, delgifvits Andra Kammaren.

Efter det herr talmanen låtit uppläsa såväl det från Första Kammaren ankomna protokollsutdrag som utskottets ofvan intagna hemställan, anförde:

Herr Boëthius: Herr grefve och talman, mine herrar! Med afseende å en sådan fråga, som här föreligger, eger kammaren enligt 63 § riksdagsordningen att *antingen* omedelbart bifalla medkammarens beslut *eller* omedelbart afslå detsamma *eller* hänvisa frågan till behandling af ett tillfälligt utskott. Jag föreställer mig, att, om man också aldrig så mycket sympatiserar med den sak, som här är i fråga, kammaren dock icke kan vara villig att nu på rak arm antaga detta förslag. Att åter hänvisa ärendet till behandling af ett tillfälligt utskott, synes mig olämpligt nu i Riksdagens sista timme. Och jag ber att få påpeka, att det utskottsbetänkande, som ligger till grund för saken, är dateradt så sent som den 14 maj. Under sådana förhållanden och uteslutande på den grund, att ärendet så sent kommit till Andra Kammaren, ber jag, herr grefve och talman, att få föreslå, att kammaren nu ville afslå motionen.

Herr Vahlin: Herr talman, mine herrar! Jag åter skall tillåta mig att yrka bifall till motionen. Jag anser, att denna fråga blifvit tillräckligt utredd förut. Den har under senare delen af förra året behandlats af tvenne tillfälliga utskott, den har diskuterats i begge kamrarne, och Första Kammaren har nu ansett sig kunna afgöra den, trots det att den framkommit så sent under riksdagen, och afgjort den utan votering. Detta förslag, som nu föreligger, skiljer sig ytterst obetydligt från det förslag, som var före under diskussionen förra året, och det skiljer sig derifrån till det bättre. Här är blott fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran, att han ville för Riksdagen framlägga ett lagförslag i frågan. Kammaren kan ju ändra detta förslag. Kammaren kan afslå det. Jag anser därför, att det icke ligger någon fara i att biträda Första Kammarens beslut om dylik hemställan, och yrkar, att frågan må nu afgöras. Jag anser, att Riksdagen har så mycket på sitt samvete, att, om den nu slutade med en god gerning, det icke skulle skada.

Häruti instämde herrar *John Olsson, Wavrinsky, Berg, G. Ericsson* från Stockholm, *Alsterlund, Wikström, Aulin* och *Broström*.

Angående
meddelande
af före-
skrifver i
syfte att vid
slagt af hus-
djur minsta
möjliga li-
dande till-
fogas djuren.
(Forts.)

Herr Themptander yttrade: Ehuru jag har den allra största sympati för den fråga, som afhandlas i det föreliggande betänkandet, kan jag dock icke finna det lämpligt, att denna kammare alldeles utan hvarje föregående beredning nu fattar beslut i ämnet. Vi hafva i en annan fråga, nemligen frågan om strängare ansvarsbestämmelser gent emot qvacksalveri, en icke mer än ett par dagar gammal erfarenhet, hurusom det utskott, som behandlade frågan, väl ansåg, att det af Första Kammaren godkända utskottsbetänkandet innehölle många värderika saker, förtjenta att vinna framgång, men att å andra sidan i betänkandet förekomme åtskilligt, som icke vore af beskaffenhet att böra af denna kammare biträdas. Nu veta vi ju icke, om det icke kan vara precis samma förhållande med förevarande betänkande, och det synes mig i alla fall icke vara fullkomligt på sin plats att på Riksdagens sista dag fatta definitivt beslut i en fråga, hvarom kammaren förut icke hört talas. Det finnes ju tillfälle att väcka frågan till lif vid början af nästa riksdag. Då är ju behandlingen i sak redan undanstökad hvad Första Kammaren angår, och då kan den blifva i tid behandlad äfven i denna kammare.

Hvad formen för afslag beträffar, så synes mig emellertid den af den förste värde talaren föreslagna icke synnerligen tilltalande. Ty det är, tycker jag, ett mindre artigt sätt att behandla saken, om man utan pröfning afslår det af medkammaren godkända förslaget, utan mig förefaller det bättre att remittera frågan till ett tillfälligt utskott. Effekten blir naturligtvis densamma, men formen synes mig bättre.

Jag yrkar remiss till tillfälligt utskott.

Herr *Ivar Månsson* instämde häruti.

Herr Nilsson i Skärhus: I motsats till den siste talaren, skall jag be att få yrka helt och hållet afslag å det föreliggande betänkandet. Det fordrar nog en mera omsorgsfull behandling, och att nu i sista stund remittera ärendet till utskott, tror jag icke vara riktigt välbetänkt. För min del ber jag att få yrka afslag å det föreliggande betänkandet.

Herr Vahlin: Det förefaller mig, som om kammaren icke alltid vore så rädd för att behandla viktiga frågor i sista stund, så rädd, som man skulle vänta, att döma af en talares ord här på stockholmsbänken. Vi hafva i dag, dagen före Riksdagens afslutning, beslutat förhöja kreditiven med $7\frac{1}{2}$ millioner, men man har icke varit så rädd härför, som man nu tyckes vara för att det ifrågavarande skrifvelseförslaget skall komma något förbastadt fram.

För öfrigt är jag hellre med herr Boëthius om att rent förkasta förslaget än att lönmörda detsamma genom att remittera detsamma till tillfälligt utskott.

I detta yttrande instämde herr *Norman*.

Herr Boëthius: Jag begärde ordet för att hemställa till kammaren, huru det tillfälliga utskott, som får denna remiss, skall hinna behandla frågan, och huru ett plenum skall kunna komma till stånd för att behandla betänkanDET. Något sådant blir väl knappt möjligt. Icke tror jag, att kammaren vill hålla ett sammanträde blott för detta ärende. Under sådana förhållanden kan jag icke finna annat, än att den lämpligaste formen är rent afslag, och då man angifver skälet, att förslaget kommit så sent fram, så kan jag icke finna, att deri ligger någon ohöflighet mot Första Kammaren.

Angående meddelande af föreskrifter i syfte att vid slag af husdjur minsta möjliga lidande tillfogas djuren.
(Forts.)

Eftersom jag har ordet, skall jag be att, med anledning af den jemförelse, som af den siste talaren gjordes, få påpeka, att i afseende å den fråga, som förut i dag afgjorts, har föregått en i hög grad märklig och betecknande diskussion, som ligger till grund för beslutet, men här i denna fråga hafva vi icke fått och kunna vi icke få tillfälle att diskutera i sak.

Jag vidhåller därför mitt yrkande om afslag.

Härmed förklarades öfverläggningen slutad. Kammaren beslöt till en början att, utan föregående remiss till tillfälligt utskott, nu företaga ärendet till omedelbart afgörande.

Beträffande sjelfva saken hade under öfverläggningen yrkats, *dels* att kammaren måtte biträda Första Kammarens ifrågavarande beslut, och *dels* att samma beslut icke måtte af Andra Kammaren biträdas. Herr talmannen gaf propositioner å hvartera af dessa yrkanden och förklarade det förra yrkandet hafva flertalets mening för sig. Votering blef emellertid begärd, i följd hvaraf nu uppsattes, justerades och anslogs en så lydande voteringsproposition:

Den, som biträder Första Kammarens beslut beträffande dess tillfälliga utskotts utlåtande n:o 19, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren icke biträdt samma beslut.

Omröstningen utföll med 60 ja och 97 nej; och hade kammaren alltså beslutat att icke biträda Första Kammarens ifrågavarande beslut.

§ 6.

Justerades protokollsutdrag.

§ 7.

Anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 30, angående lag om handelsbolag och enkla bolag, lag om aktiebolag m. m.;

n:o 31, angående reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning;

n:o 32, angående ändring af § 10, § 20, § 32 mom. 1 och § 33 riksdagsordningen;

n:o 33, om tillägg till § 33 riksdagsordningen;

n:o 34, angående ändring af § 34 riksdagsordningen;

n:o 35, angående ändring af § 37 mom. 1 och § 45 riksdagsordningen;

n:o 36, om uppsägning af förordningen angående Sveriges och Norges ömsesidiga handels- och sjöfartsförhållanden den 30 maj 1890 m. m.;

n:o 37, om vissa ändringar i gällande förordning angående vilkoren för försäljning af bränvin och andra brända eller destillerade spirituösa drycker;

n:o 38, angående en bibana från norra stambanan vid Vännäs till Umeå och vidare till Storsandskär;

n:o 39, angående disposition af besparingarne å hufvudtitlarne;

n:o 40, angående beräkningen af riksgäldskontorets utgifter och inkomster, samt

n:o 41, angående fortsatt utveckling af statens telefonväsende.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes statsutskottets memorial n:o 98, angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 12,7 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böö.

Fredagen den 17 maj.

Kl. 7 e. m.

§ 1.

Anmäldes och godkändes följande inkomna förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen, nemligen:

från statsutskottet:

n:o 96, angående statsregleringen för år 1896 och sättet för anvisande af vissa anslagsbelopp;

n:o 98, angående beräkningen af statsverkets inkomster;

n:o 99, angående de i 63 § regeringsformen föreskrifna kreditivsummor;

n:o 100, med ny riksstat, samt

n:o 101, angående upprättadt nytt reglemente för riksgäldskontoret; samt

från bevillningsutskottet:

angående bevillning af fast egendom och af inkomst; äfvensom Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

n:o 42, angående åtskilliga på grund af 89 § regeringsformen väckta frågor;

n:o 43, angående förvärfvande för statens räkning af vissa enskilda jernvägar;

n:o 44, angående statsregleringen;

n:o 45, angående kreditivsummorna; och

n:o 46, angående bevillning af fast egendom samt af inkomst.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 7,15 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böö.

Lördagen den 18 maj.

Kl. $\frac{1}{2}$ 11 f. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 11 i denna månad.

§ 2.

Efter föredragning af statsutskottets memorial, n:o 98 angående öfverlemnande till Kongl. Maj:t af det nya reglementet för riksgäldskontoret, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial hemställt.

§ 3.

Ordet lemnades härefter till

Herr vice talmannen Östberg, som yttrade: Herr talman, mine herrar! Jag vågar hemställa, att kammaren ville, såsom förr varit vanligt, besluta att uppdraga åt representanterna för Stockholms stad äfvensom öfriga ledamöter af kammaren, som efter Riksdagens afslutande kunna vara qvar i hufvudstaden, att justera de kammarens protokoll, som ännu icke hunnit justeras.

Den af herr vice talmannen sålunda gjorda hemställan bifölls af kammaren.

§ 4.

Justerades ett protokollsutdrag.

§ 5.

Kammarens ledamöter, som af Kongl. Maj:t blifvit kallade att denna dag efter bevistad gudstjenst infinna sig å rikssalen, der Riks-

dagen komme att avslutas, afgingo nu till Storkyrkan för att åhöra riksdagspredikan. Efter gudstjenstens slut begåfvo sig kammarens ledamöter till rikssalen.

Herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläste Kongl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern att å Kongl. Maj:ts vägnar avsluta Riksdagen.

Sedan härefter kamrarnes undersåtliga vördnad och välönskningar blifvit af herrar talmän inför konungatronen framförda samt herr statsrådet och chefen för civildepartementet uppläst riksdagsbeslutet, förklarade hans excellens herr statsministern riksdagen vara avslutad.

Efter det herr talmannen och kammarens ledamöter återkommit till kammarens samlingsrum, tog herr talmannen afsked af kammarens ledamöter med följande ord:

Då vi nu efter det nyss å rikssalen försiggångna avslutandet af detta års riksdag åter samlas på detta rum, så sker det endast för att utbyta ett afskedets ord.

Från min sida kan detta icke vara annat än i främsta rummet ett varmt och innerligt tack för den fortfarande välvilja, som äfven under detta riksmöte kommit mig till del, och för det förtroende, hvarmed I, mine herrar, städse kommit mig till mötes.

Till detta tack sluter sig en hjertlig önskan, att lycka och välgång må vara bofasta i edra hem, och att I en hvar mån hemta helsa och krafter till fortsatt arbete i det allmännas tjänst, när Riksdagen åter kallar eder hit.

Utbringande ett innerligt Gud bevare konungen och beskydde fäderneslandet, bjuder jag eder härmed ett varmt tack och farväl.

Härpå svarade herr Ola Bosson Olsson: I anseende till ålder och bevistade riksdagar tager jag mig friheten enligt häfdvunnen sed att till eder, herr grefve och landshöfding, framföra uttrycken af Andra Kammarrens upprigtiga högaktning och hjertliga tacksamhet för den osparda möda, det nit, lugn och ovelld samt det aldrig svikande tålmod, som Ni, herr grefve, under nu avslutade riksdag städse ådagalagt, hvarigenom Ni, om möjligt, ännu ytterligare ökat den tillgifvenhet och högaktning, som Ni, herr grefve, under nästföregående riksdag i så rikt mått förvärfvat.

Mätte den nu inträdande ledigheten skänka Eder stärkta krafter till framtida arbeten i fosterlandets tjänst under kommande riksdagar, då kammaren hoppas att åter få helsa Eder, herr grefve och landshöfding, som Andra Kammarrens talman. Derjemte vill kammaren uttala den önskan att få vara innesluten i Eder välvilliga hägkomst.

Herr talmannen och kammarens ledamöter utbytte härefter afskedshelsningar och åtskildes.

In fidem
E. Nathorst Böö.

Lördagen den 27 maj.

Kl. 3 e. m.

Sedan Andra Kammaren genom beslut den 18 innevarande månad åt representanterna för Stockholms stad samt dem af kammarens öfrige ledamöter, som efter Riksdagens afslutande befunne sig qvar i hufvudstaden, uppdragit justeringen af de kammarens protokoll, hvilka vid Riksdagens afslutande återstode ojusterade, hade tillkännagifvande om att nämnda justering komme att denna dag kl. 3 e. m. försiggå i kammarens kansliokal blifvit i hufvudstadens vederbörliga tidningar infördt; och då ärendet nu företogs, tillstädeskommo följande kammarens ledamöter:

Herrar Hedin, G. Ericsson från Stockholm, von Krusenstjerna, Themptander, Fredholm, von Friesen, Hammarlund, Höjer, Wallis, Wavrinsky, Berg, Fjällbäck, John Olsson, Lagerbring, Ramstedt, Palme, Bergström, O. Eklund från Stockholm, Östberg, Aulin och Jonsson i Hof.

Protokollen för den 13, 14, 15, 16, 17 och 18 maj upplästes och blefvo af tillstädesvarande herrar ledamöter godkända; hvarefter sammanträdet upplöstes.

In fidem
E. Nathorst Böös.

Rättelse

- i Andra Kammarens Prot. häft. 39, herr Themptanders yttrande,
sid. 51 rad 20 nedifrån *står*: så
läs: sin
» » » 13 » *står*: skall anse
läs: icke skall anse.
-